

NORSKA STÓRTINGSVALIÐ

Oljupengar til komandi ættarlið

Hvat skal eitt land brúka oljupengarnar til, og nær skulu teir brúkast, um teir skulu brúkast?

Hetta eru spurningar sum hava verið viðgjördir í norska valdystinum, og lættast er at kalla stöðuna fyri, at tað er ein breið ósemja um framtíðina hjá Oljugrunninum.

ÓR OSLO:
JÓGVAN
HUGO
GARDAR

Noreg hevur í dag eitt risa- yvirskot á sínum gjalds- jøvnað, og hetta eru pengar frá oljuvinnuni í dagliga økja um norska ríkidømi. Í dag eru umleið 50 milliardir norskar krónir í oljugrunninum. Figgjarmálaráðharrin Jens Stoltenberg hevur komnar fram til at heldur oljupris- urin sær nøkulunda á dagsins stöð við grunnurin 1. januar 1998 vera uppá 106 milliardir. Í 1999 er grunnurin øktur til 225 milliardir og í 2001 til 425 milliardir. Norska figgjarlógin er í dag uppá góðar 400 milliardir. Serfrøðingar hava eisini roknað út at í ár 2020 kunnu millum 2. og 3.000 milliardir norskar krónur standa í hesum grunninum. Hetta svarar til at allir íbúgvar í Noregi kunnu fáa næstan eina millión í part úr grunninum.

Flokkarnir ósamdir

Teir flestu flokkarnir íð stillað upp til Stórtingssvalið ynskja at brúka meir ella minni ein part av Oljugrunninum til síni góðu uppskot. Kristiligi Fólka- flokkurin vil brúka 5,3 milliardir til at byggja út vegarnar. Reyða Valsam- stjórnin (RV - fleiri flokkar á vinstravanginum sum samstarva), vil brúka pengarnar til heilsu, umsorg, útbúgving og hjálptil frælsisbólkir í menningarlondum. Sosialistiski Vinstraflokkurin (SV) vil brúka seks milli- ardir til at gera fløgur í skúlaverkið. Miðflokkurin vil brúka ein part av pengunum til at byggja Noreg, sum tey kalla tað. Kristiligi Fólkaflokkurin og Mið- flokkurin vilja eisini seta ferðina á oljupumpingini niður. Teir siga at tað er betri at oljan liggur á havs- ins botni, enn at yvirskotið í landskassanum gerst so stórt sum í dag.

Arbeidaraflokkurin vil fyrst og fremst seta pengarnar á bók, og syrgja fyri at teir økja í virðið. Á hinum vønginum finna vit Carl I. Hagen, sum sambært Thorbjørn Jagland, trýr at oljugrunnurin er ein risabingja við pengum ið bara kann oysast burturúr.

Men hyggja vit niður í hesa bingjuna, so eru í dag

íkk meir pengar har, enn tað sum svarar til umleið 8 mánaðar pensjónsgjald- ing.

Figgjarmálaráðharrin Jens Stoltenberg hevur líka síðani hann gjørdist ráðharrin lagt dent á at Noreg eigur at ansa eftir.

– Vit mugu ikki endurtaka mistøkini frá 80-unum. Tað er nógv betri at vit hava ein javnan vøkstur í búskapinum, enn ein blóðru-búskap sum at enda brestir, hevur Jens Stoltenberg framhefja í valdystinum.

Hvat er Oljugrunnurin

Norðmenn hava líka síðani oljuvinnan tók seg upp í landinum tosað um at penga eiga at vera settir til síðis í ein Oljugrunn. Hetta hevur bara verið prát. Grunnurin varð stovnaður, men eingir pengar komu inn í grunnin. Ikki fyrr enn hesi seinastu tvey árini eru pengar komnar inn á hesa konto.

Tá stjórnin kom við sín- um tølum fyri Oljugrunnin í juni, tá figgjarlógin varð endurskodað, metti hon at tá 1997 var farið afturum vildi oljuinntøkurnar ljóðað uppá 79 milliardir krónir. Hetta talið er ov lágt sett. Tá stjórnin kemur við nýggjum tølum í oktober rokna serfrøðingar við at talið vil liggja um 100 milli- ardir krónir. Av hesum eru 21 milliardir settar av til ymsar útreiðslur á figgjar- lógin. Restin, umleið 80 milliardir krónir, skulu set- ast í oljugrunnin.

Teir flestu flokkarnir sum vilja brúka meir av olju- pengunum ynskja at brúka ein part av teimum meirinn- tøkunum sum eru komnar í 1997, og ikki nerta tað upp- hæddina sum Stórtingið samdist um tá figgjarlógin fyri 1997 varð samtykt í de- sembur 1996.

Oljugrunnurin verður umsitin av Norges bank. Figgjarmálaráði kemur við reglugerðini fyri hvussu grunnurin skal umsitast.

Fyribils eru pengarnir í oljugrunninum settir í virði- isbrøv í útlandinum við lág- um ábyrgdarvanda. Í 1998 skal ein partur av olju- grunninum brúkast til at gera fløgur í útlendsk parta- brøv fyri at kunna fáa meir burturúr pengunum. Stjórn- in ynskir at brúka millum 30 og 50 prosent av olju- grunninum til útlendsk parta- brøv, men hetta er tað stór ósemja um í tí politiska

umhvørvinum í Noregi.

Tjóðarvirðið

Men er tað skeið at brúka pengarnar nú. Blaðstjórnin á Dine Penger, Christian Vennerød, segði við Aften- posten í august.

– Vit brúka longu í dag meir enn vit hava í inntøku. Oljan er okkara tjóðarvirði, og hon hevur ligið har í milliónir av árum, og tað er ikki rætt av okkum at oyðsla burtur hetta virði uppá okk- um sjálvi, uttan at hugsa um komandi ættarlið.

Hann stuðlar Jens Stol- tenberg tá hesin vil royna at styra nýtsluni soleiðis at vøxturin gerst javnur, og á tann hátt syrgja fyri at meir er eftir til komandi ættarlið. – Hetta er meir ein spurn- ingur um moral enn um bú- skap, sigur Christian Venne- røð.

Per Olaf Lundteigen, úr Miðflokkinum, vil gjarna brúka eitt sindur meir til at gera í stand tað sum mangla- ar ella trongir til viðlíkahald í Noregi, millum annað skúlur og vegir. Hann er tó ímóti at seta oljupengar í útlendsk partabrev.

– Thorbjørn Jagland og hansara stjórn vil ikki seta strang krøv til hvørji parta- brev vit skulu keypa. Hetta merkir at vit kunnu enda í eini dupulmoraliskari stöðu. Hugsu tær at norski staturin situr sum eigari í einum felagið í Nigeria ella á Indo- nesia. Hetta er ørt í høvdi- num, og einans pengagirnd. Vit eiga at knyta manna- rættindi at slíkum flögum.

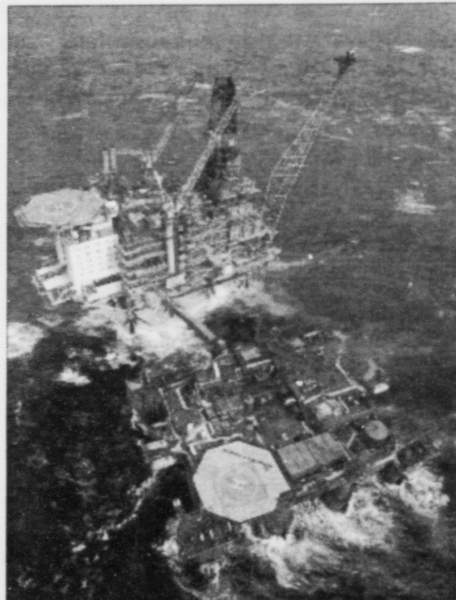
Eitt korthús

Oljugrunnurin og framtíðar- útliti eru sum eitt kort hús. Ein lítill broyting í oljupris- num kann fáa alt rokni- stykki hjá Jens Stoltenberg til at rapla. Kravið fyri at hetta skal kunna gerast ein Zarepta krukka, er at alt gongur sum ein vónar. – Um vit hava lagnuna við okkum, so kunnu vit einaferð í framtíðini fáa ein árligan ávøkstur í grunnin sum svarar til dagsins olju- inntøkur. Hetta kann gerast ein kelda sum kann tryggja Noregi inntøkur fyri alla framtíð, sigur skrivarin í Figgjarmálaráðnum Tom Thekildsen.

– Broyting í oljuprisunum er alt sum skal til fyri at oyðileggja rokniestykki og alt sum vit hava roynt at tilrættaleggja er uttan virði. Tá Stórtingið í vár gav

stjórnini loyvið til at seta ein part av oljugrunninum í út- lendsk partabrev, var hetta eisini eitt grønt ljós til at fara inn á teir «seriøsu» parta- og virðisbræva- marknaðirnar. Norsku olju- pengarnir skulu spjæðast yvir á so nógv feløg, at norski staturin ikki gerst ov stórir eigari nakrastaðni. Hetta er mótsatt av tí Ku- wait ger, teir gera stórar fløgur í nakrar fáar fyrir- tøkur.

Men stöðin á norska oljugrunninum gerst tó ófatulig. Financial Times skrivaði í farnu viku, at norski oljugrunnurin gerst heimstins størsti av sínum slag, og kann sammetast við oljugrunnarnar hjá Kuwait og Saudi-Arabia.

Steinar Bastesen á veg inn á Stórtingið

Kendasti hvalaveiðustríðsmaðurin í heiminum, norðmað- urin steinar bastesen, er á veg inn á Stórtingið sum uttan- flokkaumboð.

Fremsti talsmaðurin hjá teimum sum ynskja stør- hvalaveiðu, Steinar Baste- sen, sær út til at gerast Stór- tingsumboð fyri sitt fylki, Nordland. Veljarakanning- arnar hesa seinastu vikuna vísa at Steinar Bastesen bert manglar nakrar fáar atkvø- ur í at koma inn á Stór- tingið.

– Tað fyrsta eg ætli mær at gera á Stórtinginum, er at syrgja fyri at Fiskivinnu- málaráðið fær meir pengar, sigur fyrrverandi oddafisk- urin hjá norsku hvalaveiðu- monnum.

Steinar Bastesen er upp- stillaður fyri ein uttan- flokkalista í Nordland. Sjálvur kallar hann flokk sín

fyri Strandaflokkinn.

– Strandafólkini hava brúk fyri einum umboði á Stórtinginum. Ein sum kann nakað um tað at liva í smá- um strandasamfeløgum í Norður-Noregi, og ein sum vil stríðast fyri rettindunum hjá sjómönnum at fiska og brúka havið.

FORELDUR/BARN SVIMJING

byrjar

leygardagin 13. sept., kl. 11.00

Hvørt skeið 10 leygardagar.

Bólkur 1: Børn 0–2 ár

Bólkur 2: Børn á byrjunarstöði, og børn ið eru trygg í hylinum. – 3 til 6 ár.

Kostnaður: Ein vaksin og eitt barn kr. 250,-

Havnar
Svimjifelag